

Prof. dr hab. Paweł Paluch
dziedzina: sztuki
dyscyplina: sztuki muzyczne
Instytut Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego
Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie

Rzeszów, 20.03.2023

RECENZJA

w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki muzyczne Panu doktorowi Danielowi Marianowi Lisowi w oparciu o uchwałę Rady ds. nadawania stopni im. Karola Szymanowskiego w Katowicach z dnia 23 listopada 2022 roku, w oparciu o dokumentację złożoną przez Habilitanta zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. 2022 poz. 574)

Podstawowe dane o Habilitancie

Dr Daniel Lis jest absolwentem Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, gdzie ukończył z wyróżnieniem jednolite studia magisterskie w r. 2000. W r. 2013 na tej samej uczelni uzyskał stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka, specjalność gra na akordeonie. Od 2002 r. jest również zatrudniony w macierzystej uczelni jako wykładowca. Pracuje także od 2000 r. jako nauczyciel w Zespole Szkół Muzycznych w Sosnowcu. W latach 1997-2012 był zatrudniony również w Zespole Szkół Muzycznych w Tychach.

Ocena Autoreferatu

W swoim Autoreferacie Pan dr Daniel Lis najwięcej miejsca poświęca swojemu głównemu osiągnięciu artystycznemu po uzyskaniu doktoratu, za jakie uważa nagranie płyty CD „Editione Moderna”. Wspomniana płyta jest dziełem artystycznym, wskazanym przez Kandydata do oceny w procedurze postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Znajdują się tutaj współczesne dzieła kameralne, napisane na duet akordeonowy przez pięciu polskich kompozytorów: Krzysztofa Olczaka, Bogdana Dowłasza, Mikołaja Majkusiaka, Macieja Zimkę i Leszka Kołodziejskiego. Habilitant w Autoreferacie w umiejętny sposób przybliżył pokrótce m.in. formę wszystkich nagranych kompozycji, zawarte w nich idee kompozytorskie, treści pozamuzyczne, jakie można w nich odnaleźć, sposób wykorzystania faktury oraz możliwości brzmieniowych instrumentu a także wyzwania wykonawcze pod względem technicznym i interpretacyjnym, jakie stają przed obydwójgiem członków duetu we wspólnym kreowaniu dzieła artystycznego.

Pan dr Lis pisze też ogólnie o swojej działalności na niwie artystycznej (m.in. na co szczególnie była ukierunkowana po zrealizowaniu przez Niego doktoratu), naukowej, dydaktycznej, organizacyjnej oraz popularyzatorskiej. Uzupełnia to tutaj też m.in. własnymi, interesującymi refleksjami na powyższe tematy.

Na podstawie Autoreferatu Habilitanta można poznać Jego sylwetkę jako artysty i pedagoga, starającego się swoją pracą i całą działalnością wnieść jak najwięcej ze swojej strony w rozwój polskiej akordeonistyki.

Ocena dorobku artystycznego i naukowego

Działalność naukowo-artystyczna Pana dr. Daniela Lisa obejmuje:

- nagrania fonograficzne – 7 płyt CD, w tym 4 po uzyskaniu stopnia doktora
 - nagrania archiwalne – jedno, dokonane przed uzyskaniem stopnia doktora
 - prawykonania – 11, w tym 5 po uzyskaniu stopnia doktora
 - koncerty w Polsce i za granicą m.in. w uczelniach i instytucjach kultury – 294, w tym 111 po uzyskaniu stopnia doktora
 - wyjazdy w ramach programu współpracy międzynarodowej Erasmus+ - 4,
 - wykłady – 29,
 - artykuły w czasopismach – 4
- oraz realizację projektów naukowo-artystycznych (3 przedsięwzięcia).

Przedstawiona szczegółowo przez Habilitanta działalność artystyczna obejmuje występy solowe i kameralne w różnych składach instrumentalnych, a także koncerty z orkiestrą oraz nagrania fonograficzne. W tym miejscu warto przytoczyć informacje, które Pan Daniel Lis zawarł w swoim Autoreferacie, a które dotyczą ogólnego ukierunkowania Jego działań artystycznych po uzyskaniu przez Niego stopnia doktora. Habilitant pisze tutaj m.in. (co potwierdza również analiza jego dokonań artystycznych), że jego aktywność artystyczna „koncentrowała się w głównej mierze na działaniach duetu Amalgalis Duo, tworzonego wspólnie z żoną Ewą Grabowską-Lis. Ukierunkowana była na rozwoju i rozpowszechnianiu kameralnej sztuki wykonawczej, promowaniu samego instrumentu i literatury, a także możliwości brzmieniowych jednorodnego duetu. Repertuar stanowiły w dużym stopniu autorskie transkrypcje zarówno dzieł minionych epok, jak i utworów współczesnych, oraz kompozycje oryginalnie przeznaczone na ten skład instrumentalny. Szczególne miejsce zajęła literatura najnowsza, stworzona przez polskich kompozytorów.” Warto też w tym miejscu przytoczyć dorobek fonograficzny Habilitanta z okresu po zrealizowaniu przez Niego doktoratu, który w pewnym sensie potwierdza niejako prawdziwość powyższego stwierdzenia Pana dr. Lisa, dotyczącego ukierunkowania Jego działalności artystycznej w ostatnich dziesięciu latach i jawi się jako szczególnie cenny w obszarze Jego dokonań artystycznych. Są to płyty CD:

- **Płyta CD Instytutu Muzyki Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie**

Rok wydania: 2018

Wydawnictwo: Arka

Współwykonawca: Ewa Grabowska-Lis - akordeon

Realizacja nagrania: Wojciech Marzec

Miejsce nagrania: Sala koncertowa ZSM w Sosnowcu

B. Dowłasz – *Szkice folklorystyczne*

cz. I Oberek

cz. II Śpiewka

cz. III Mazur

cz. IV Góralski

A. Krzanowski – *Taniec góralski*

- **Płyta CD „16 Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej Errantia Musica”**

Rok wydania: 2018

Wydawnictwo: Polkowickie Centrum Animacji

Współwykonawca: Ewa Grabowska-Lis - akordeon

Miejsce nagrania: Kino w Polkowicach

B. Karlow – *Kiustendilska Recenica*

P. Iturralde – *Suita hellenistyczna*

A. Vivaldi – *Zima cz. I z cyklu 4 pory roku*

- **Płyta CD Amalgalis Duo**

Rok wydania: 2017

Wydawnictwo: Akant

Współwykonawca: Ewa Grabowska-Lis - akordeon

Realizacja nagrania: Wojciech Marzec

Miejsce nagrania: Sala koncertowa ZSM w Sosnowcu

A. Vivaldi – *Koncert f-moll "Zima" cz. I Allegro non molto,*

J. S. Bach – *Aria z III Suity orkiestrowej D-dur,*

A. Vivaldi / J. S. Bach – *Koncert a-moll,*

G. Fauré – *Berceuse,*

A. Chaczaturian – *Walc z „Maskarady”,*

A. Chaczaturian – *Taniec z szablami,*

A. Piazzolla – *Tanti anni prima,*

P. Iturralde – *Suita hellenistyczna,*

B. Karlov – *Kjustendilska Rčenica*

- **Płyta CD "Nieznane dzieła - wybitni twórcy"**

Rok wydania: 2013

Wydawnictwo: Acte Prealable AP 0280

Współwykonawcy: Ewa Grabowska-Lis, Eneas Kubit, Leszek Kołodziejski, Piotr Chołotowicz, Agnieszka Bagińska - akordeon, Marcin Jabłoński, Adam Potera - akordeon basowy, Paulina Drzazgowska - perkusja, Magdalena Seman - sopran, Chór Kameralny Akademii Muzycznej w Katowicach, Czesław Freund - dyrygent

Realizacja nagrania: Wojciech Marzec

Miejsce nagrania: Sala koncertowa ZPSM w Bielsku-Białej

Andrzej Krzanowski - *I Kwartet akordeonowy*

Edward Bogusławski - *Polskie Melodie Ludowe na chór mieszany, zespół akordeonowy i perkusję*

Habilitant posiada na swoim koncie także prawykonania dzieł polskich kompozytorów, w tym 5 po uzyskaniu stopnia doktora, a dokładnie w latach 2018-2021. Są to utwory kameralne napisane na duet akordeonowy, które zostały nagrane na płycie „Editione Moderna”, która jest zarazem dziełem artystycznym, wskazanym przez Kandydata do oceny w procedurze postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego. W związku z powyższym warto wymienić tutaj te kompozycje, ich autorów oraz daty i miejsca ich prawykonań:

2021.11.03; **Leszek Kołodziejski – Running on the street**

Prawykonanie światowe

Międzynarodowy Festiwal Akordeonowy w Wilnie

Sala koncertowa Akademii Muzycznej w Wilnie

2019.11.29; **Bogdan Dowłasz – Pezzo prezioso**

Prawykonanie światowe

45. Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej w Ostrawie (Czechy)

Centrum Kultury PLATO w Ostrawie

2018.09.27; **Krzysztof Olczak – Re-mi-niscenza for two accordions**

Prawykonanie światowe

XXIV Jesienny Festiwal Muzyczny „Alkagran”

Koncert jubileuszowy z okazji 10. edycji Konkursu Akordeonowego im. Andrzeja Krzanowskiego

Dworek Stara Cynkownia w Czechowicach-Dziedzicach

2018.07.31; **Mikołaj Majkusiak – Chorale and Fantasia**

Prawykonanie światowe

XXIV Międzynarodowy Festiwal Akordeonowy w Palandze (Litwa)

2018.05.09; **Maciej Zimka – Sculpture Structures**

Prawykonanie światowe

IV Międzynarodowy Festiwal Sztuki i Muzyki Incident IV – Accident

Miejska Galeria Sztuki w Częstochowie

Współwykonawcą we wszystkich wyżej wymienionych prawykonaniach jest Ewa Grabowska-Lis – akordeon.

W obszarze działalności naukowej Habilitanta można odnotować napisane przez Niego i wydane w czasopismach uniwersyteckich artykuły naukowe. Po uzyskaniu stopnia doktora Pa Daniel Lis opublikował artykuł w języku polskim i angielskim pt. **Władysław Andriejewicz Zołotariow (1942–1975) – zarys biografii**, wydany w czasopiśmie naukowym EDUKACJA MUZYCZNA 2019 nr 14 pod redakcją dr Marty Popowskiej; ISSN 2545-3068, eISSN 2719-4922 przez Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie.

Jako jedno z osiągnięć Pana Daniela Lisa z ostatnich lat w tym obszarze Jego działalności można również uznać pełnienie funkcji recenzenta w postępowaniu doktorskim Mgr. art. (magistra sztuki) Tomáša Valička (2022); Akademia Sztuk w Bańskiej Bystrzycy (Słowacja), Wydział Sztuk Muzycznych. (Recenzja artystycznego wykonania oraz pisemnej pracy doktorskiej. Tytuł pracy: *Utwory koncertowe na akordeon i orkiestrę*.)

Pan dr Daniel Lis posiada również osiągnięcia w swojej działalności dydaktycznej, w pracy ze studentami Akademii Muzycznej, prowadzonymi wspólnie z dr. hab. Markiem Andrysiem

prof. AM (obecnie profesorem dr. hab.), oraz z uczniami w klasach akordeonu w szkolnictwie muzycznym I i II stopnia. W całej Jego karierze pedagogicznej to 38 nagród i wyróżnień zdobytych przez wychowanków na konkursach, w większości krajowych, ale także i międzynarodowych. z tego po uzyskaniu doktoratu to 23 nagrody i wyróżnienia zdobyte przez Jego podopiecznych.

Habilitant ma na swoim koncie również prowadzenie 84 warsztatów i lekcji mistrzowskich, z tego duża większość po uzyskaniu stopnia doktora, w wielu ośrodkach w kraju i za granicą (m.in. na Słowacji, w Chorwacji, Czechach, na Litwie). Poruszane przez niego zagadnienia związane były z różną problematyką, ale warte odnotowania są m.in. Jego wykłady dotyczące budowy oraz zasad strojenia i konserwacji akordeonu, które Pan Daniel niejednokrotnie prowadził jako osoba posiadająca szeroką wiedzę, zarówno teoretyczną jak i praktyczną, w tym zakresie. Często zapraszany był również do udziału w pracach Jury konkursów akordeonowych (do chwili obecnej 63 razy).

Jako nauczyciel w szkolnictwie wyższym Pan dr Daniel Lis realizuje przede wszystkim obowiązki dydaktyczne w Akademii Muzycznej w Katowicach, w zakres których wchodzi m.in. prowadzenie zajęć z Instrumentu głównego, Kameralistyki oraz Literatury specjalistycznej a także prowadzenie i recenzowanie prac dyplomowych.

Działalność organizacyjna prowadzona przez Habilitanta w Uczelni związana była m.in. z udziałem w pracach Rady Wydziału Wokalno-Instrumentalnego (2018-2019) i Rady Wydziału Instrumentalnego (2019-nadal). Dotyczyła także udziału w organizacji wydarzeń artystycznych. W latach 2019-2021 dr Daniel Lis był on koordynatorem koncertów III i IV edycji Programu *Muzyka Naszych Czasów*, projektu realizowanego przez Stowarzyszenie Akademia im. Krzysztofa Pendereckiego – Międzynarodowe Centrum Muzyki, Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego, 6 polskich uczelni muzycznych oraz 6 polskich szkół muzycznych.

W największym stopniu aktywność Habilitanta w tym zakresie, jak sam podaje, związana jest z działalnością Katedry Akordeonu. Brał on m.in udział w przygotowaniu i realizacji wydarzeń organizowanych przez Katedrę Akordeonu, m.in.: III Międzynarodowej Sesji Naukowo-Artystycznej „Akordeon wczoraj a dziś” (12.12.2018), IV Międzynarodowej Sesji Naukowo-Artystycznej (12-13.12.2019), lekcji mistrzowskich prowadzonych przez prof. Raimondasa Sviackeviciusa z Litewskiej Akademii Muzyki i Tańca w Wilnie (2019), dr. hab. Pawła Zagańczyka z Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku (2019), Volodymyra Runchaka z Ukraińskiej Narodowej Akademii Muzycznej w Kijowie (2019, 2022), dr. Macieja Frąckiewicza z Hochschule für Musik Detmold (2021). W ostatnich latach jest zaangażowany w organizację corocznych Dni Otwartych Katedry Akordeonu. Jest także twórcą i administratorem strony internetowej Katedry Akordeonu prowadzonej pod adresem <http://akordeon.am.katowice.pl>

Za swoją działalność artystyczną i pedagogiczną Pan dr Daniel Lis otrzymał nagrody:
Rektora Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach (2020),
Dyrektora Zespołu Szkół Muzycznych w Sosnowcu (2018),
Prezydenta Miasta Sosnowca (2016),
Dyrektora Zespołu Szkół Muzycznych w Sosnowcu (2014 i 2015) oraz
Dyplom Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2018).

Ocena dzieła artystycznego

Wskazany przez Kandydata dziełem artystycznym, stanowiącym podstawę do oceny w procedurze postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego, jest płyta CD pt. „Editione Moderna”, wydana w r. 2022 przez wydawnictwo Opus Series pod numerem 71/2022. Zawiera pięć kompozycji przeznaczonych na duet akordeonowy. Są to: Krzysztofa Olczaka – *Re-mi-niscenza for two accordions*, Bogdana Dowlasza – *Pezzo prezioso*, Mikołaja Majkusiaka – *Chorale and Fantasia*, Macieja Zimki – *Sculpture Structures* i Leszka Kołodziejewskiego – *Running on the street*. Wykonawcami są: Daniel Lis – akordeon i Ewa Grabowska-Lis – akordeon, tworzący wspólnie duet instrumentalny pod nazwą „Amalgalis Duo”. Pan Daniel Lis realizuje wymiennie w nagraniu wspomnianych utworów partię pierwszego lub drugiego akordeonu.

Dzieło artystyczne zostało zarejestrowane w sali koncertowej Zespołu Szkół Muzycznych w Sosnowcu. Realizatorem dźwięku w nagraniu był Wojciech Marzec.

Publikacja płyty, jak określa sam Habilitant, „jest zwieńczeniem dotychczasowej działalności duetu w zakresie promowania kameralnej sztuki wykonawczej i zaangażowania w rozwój oryginalnej literatury przeznaczonej na ten skład instrumentalny”. Wszystkie nagrane tutaj utwory powstały we współpracy duetu z kompozytorami i zostały przez ich twórców dedykowane imiennie członkom zespołu, czyli Panu Danielowi Lisowi oraz Pani Ewie Grabowskiej-Lis.

Po wysłuchaniu utrwalonych na płycie nagrań można stwierdzić, że przedstawione dzieło artystyczne świadczy o dojrzałości artystycznej Habilitanta, o jego możliwościach instrumentalnych, kolorystycznych i ekspresyjnych, umiejętnościach budowania muzycznej narracji. Interpretacja poszczególnych utworów jawi się jako bardzo przekonująca, przemyślana, wynikająca ze szczegółowej znajomości budowy formalnej wszystkich kompozycji. Jako instrumentalista Pan dr Daniel Lis wykazuje także bardzo duże umiejętności warsztatowe, m.in. niezwykle umiejętnie wykorzystuje w poszczególnych utworach, w zależności od potrzeb, różne rodzaje techniki akordeonowej. Dysponuje także bardzo pięknym dźwiękiem i w sposób przemyślany operuje artykulacją, która zawsze jest u Niego czytelna, podczas wykonywania szybkich przebiegów figuracyjnych w każdym z rejestrów i na wszystkich manuałach instrumentu. Ogólnie w całym dziele artystycznym Pan Daniel Lis prezentuje się jako profesjonalny instrumentalista, akordeonista obdarzony błyskotliwą techniką palcową i bardzo dobrą techniką miechową oraz kameralista potrafiący wnikać w strukturę wykonywanych kompozycji.

We wszystkich wymienionych wyżej nagraniach słychać bardzo dobre współdziałanie obydwójga instrumentalistów we wspólnym kreowaniu dzieła artystycznego. Utrzymywane są właściwe proporcje brzmieniowe, relacje rytmiczne i artykulacyjne. Duże wrażenie robią precyzyjnie wykonane, występujące równolegle w partiach obydwu akordeonów, szybkie przebiegi figuracyjne, realizowane zgodnie z zapisem w tym samym rytmie, w polirymii, jak również tremolanda miechowe, rykoszety a także glissanda stroikowe.

Wszystkie nagrane utwory wykonywane są we właściwej stylistyce, a poprzez przemyślaną interpretację artyści przekazują wspólnie, chyba nie tylko w moim odczuciu, wiele treści pozamuzycznych związanych z tytułami poszczególnych kompozycji.

Należy też jeszcze raz podkreślić, że całe przedstawione dzieło artystyczne jawi się jako niezwykle interesujące w odbiorze, ukazując bardzo wysoki poziom umiejętności instrumentalnych Habilitanta. Jako wydana płyta jest znakomitą promocją polskiej

współczesnej literatury akordeonowej oraz akordeonowej sztuki wykonawczej na arenie krajowej i międzynarodowej.

Konkluzja

Niniejszym stwierdzam, że aktywność artystyczna i osiągnięcia twórcze Habilitanta spełniają wymogi art. 219 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Stanowią one znaczący wkład w rozwój dyscypliny.

Wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego doktorowi Danielowi Lisowi popieram bez zastrzeżeń.

Prof. dr hab. Paweł Paluch